

Motion till riksdagen

1988/89: Kr245

av Berndt Ekholm och Jan-Erik Wikström (s, fp)

Naturhistoriska riksmuseet

Redan vid riksmuseets omorganisation vid mitten av 1960-talet konstaterade regeringen att en ombyggnad av museet erfordrades. Lokalerna hade uppenbara brister ur miljö- och transportsynpunkt. Utställningarna var utformade efter en gången tids ideal. Kraven på ett modernt naturhistoriskt riksmuseum var självklara att ställa efter 50 års verksamhet i Frescati.

Museet redovisade en funktionsplan för nya utställningar. I denna rymdes såväl nuvarande systematiska utställningar som ekologiskt uppbyggda. I de ritningsförslag som alltsedan 60-talet utarbetats finns utrymmen för såväl tillfälliga utställningar som för olika typer av föreläsningslokaler; något som museet saknar idag.

Det är ett viktigt skäl till varför museet behöver en om- och tillbyggnad.

Med tiden har kraven på en god arbetsmiljö skärpts. Trots det arbetar fortfarande många inom museet under närmast skandalösa förhållanden. I en beskrivning från Statshälsan konstateras följande:

Arbetsmiljön för museets personal, speciellt publika avdelningens, har många gånger kritiserats av Yrkesinspektionen och Statshälsan. Kritiken rör sig huvudsakligen om inomhusklimatet (dålig ventilation, drag och kyla, särskilt i museiavdelningens utställningssalar där vaktmästarna arbetar), omoderna, nerslitna och till verksamheten illa anpassade lokaler samt bristfälliga varuintag och kommunikationsvägar, speciellt vertikalt. Vidare råder besvärande utrymmesbrist, inte minst för lokalvårdarna.

Erfarenheterna av åtta år som företagsläkare för NRM är således att arbetsmiljön är grovt otillfredsställande, inte minst för publika avdelningen och dess vaktmästare. De sistnämnda är särskilt utsatta, eftersom de ofta har ett dåligt hälsotillstånd.

Under tiden 1 januari 1987 till 30 november 1988 gjordes 153 läkarbesök (35/100 anställda och år, att jämföra med 11/100 för Stockholms universitet. Ca 30% av läkarbesöken kommer från publika avdelningen).

Detta är ett andra skäl till varför museet behöver nya lokaler.

Den ständigt ökande medvetenheten hos allt större grupper i samhället om miljöfrågornas betydelse kräver att riksmuseet kan presentera de ekologiska sambanden. För att tillgodose detta behov och i avvaktan på ombyggnaden har museet i tillfälliga utställningar presenterat ekologiska frågor och resultaten av den miljöforskning som bedrivs bl. a. vid riksmuseet. Då lämpliga lokaler saknats har någon mera utvecklad pedagogisk verksamhet och information om miljöfrågorna inte kunnat ske.

Detta är ett tredje skäl till varför museet och en medveten opinion kräver nya lokaler.

I planerna på ett modernt och ändamålsenligt naturhistoriskt museum ingår också förslag om landets första omniteater. Runt om i världen skapas omniteatrar med möjligheter att med modern teknik presentera stjärnhimlen och jordens natur. Den nya omniteatern skulle bli ett fönster mot rymden.

Detta är ett fjärde skäl till varför museet önskar en om- och tillbyggnad.

Regeringen har fastställt ekonomiska ramar för om- och tillbyggnaderna. Därtill har regeringen från denna ram avsatt resurser för en första etapp som möjliggör att det gamla valmuseet omvandlas till en modern utställning om polartrakternas fauna och flora. Utställningen skall invigas innevarande år, vilket passar väl in i museets jubileumsfirande. Naturhistoriska riksmuseet firar nämligen 250 år samtidigt med Kungl. Vetenskapsakademien. Museet har också erhållit en ram på 50 miljoner kronor för nya basutställningar. Delar av tekniken i den framtida omniteatern är dessutom beställd med regeringens godkännande. En rad konstruktiva åtgärder har således vidtagits.

Men lokalerna för de nya basutställningarna, för tekniken och för den publika verksamheten i övrigt finns inte, liksom ej heller tillräckliga resurser för nödvändiga förbättringar av de undermåliga arbetsmiljöerna. Något som mycket snart kan visa sig ödesdigert. Den helhetslösning som museet väntat på i drygt 20 år kräver en lösning nu.

I årets budgetproposition behandlas endast omniteatern. Övriga lokal- och miljöbehov bedöms inte som möjliga att realisera under den närmaste treårsperioden. Det innebär att en stor del av den tidigare samlade andra byggnadsetappen nu skjuts på framtiden, vilket inte är acceptabelt.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att tillgodose Naturhistoriska riksmuseets samlade till- och ombyggnadsbehov.

Stockholm den 23 januari 1989

Berndt Ekholm (s)

Jan-Erik Wikström (fp)